

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la recursul în cauza privind

învinuirea lui

Vitalie Cerneleanu
(art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal)

*(Dosarul nr. 1ra-1737/2022
Nr. PIGD 1-20139845-01-1ra-27122022)*

Depășirea limitei legitimei apărări; Motivarea insuficientă a combaterii argumentului cu privire la legitima apărare; Posibilitatea Curții Supreme de Justiție de a corecta deficiențele de motivare fără a convoca părțile în ședință, atunci când nu pun în discuție faptele constatate de instanța de fond și apel și recunoscute de acuzat.

11 septembrie 2024

Au examinat anterior cauza judecătorească:
Instanța de fond: Svetlana Bucur
Instanța de apel: Angela Revenco, Ghenadie Liulca, Svetlana Șlahtițchi

Textul corespunde originalului

Judecând recursul în cauza penală privind învinuirea lui Vitalie Cerneleanu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Ghenadie Eremciuc,

Vladislav Gribincea, *judecători*,

Fără a cita părțile în ședință, constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Vitalie Cerneleanu s-a născut în anul 1977 în r-ul Florești. El a fost învinuit, în temeiul art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, de acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămarea medie a integrității corporale.

2. Vitalie Cerneleanu a fost apărat în recurs de avocatul Diana Sanduleac.

3. În prima instanță cauza penală a fost examinată în procedură generală. Instanța a constatat că Vitalie Cerneleanu a comis fapta prevăzută de art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, aplicând în privința acestuia măsura de constrângere cu caracter medical, cu internarea lui într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită. Instanța de apel a respins apelul reprezentantului legal Maria Strungari și a inculpatului Vitalie Cerneleanu.

4. La 13 decembrie 2022, avocatul lui Vitalie Cerneleanu, Diana Sanduleac, a depus recurs în care solicită casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei hotărâri noi de achitare a inculpatului, deoarece inculpatul a acționat în legitimă apărare.

5. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 13 martie 2020 și s-a finalizat în 04 noiembrie 2020. Prima instanță a examinat cauza în perioada 09 noiembrie 2020 – 06 septembrie 2022. Instanța de apel a examinat cauza între 30 septembrie 2022 și 23 noiembrie 2022. Dosarul a ajuns în instanța de recurs la 27 decembrie 2022.

ÎN FAPT

6. Vitalie Cerneleanu a fost învinuit că, la 15 ianuarie 2020, în jurul orei 09:00, aflându-se în ograda gospodăriei ce îi aparține tatălui său, Ion Cerneleanu, amplasată în s. Gura Căinarului, r-ul Florești, i-a aplicat ultimului mai multe lovituri cu două bâte de lemn și o rangă din metal, peste diferite părți ale corpului. Prin aceste lovituri au fost cauzate vătămări corporale sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă, manifestată prin comoție cerebrală, plăgi contuze în regiunea capului, contuzia globului ocular pe dreapta, contuzia cutiei toracice, fractură închisă os ulnar pe stânga 1/3 distală cu deplasare. Potrivit unui raport de expertiză medico-legală, acestea se califică ca vătămare corporală medie. Acțiunile lui

Vitalie Cerneleanu au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal.

7. În prima instanță, inculpatul a declarat că a acționat în legitimă apărare. Potrivit lui, tatăl său avea un topor în mână și avea intenția să-l atace. El l-a lovit în cap cu o lopată, pentru a curma atacul, după care tatăl a căzut jos. Inculpatul i-a luat toporul și după aceasta i-a mai aplicat câteva lovituri cu coada săpii. Tatăl său a pus mâna pentru a se apăra de aceste lovituri și a fost lovit peste mână. Potrivit tatălui, în urma uneia din aceste lovituri, lui i-a fost fracturată mână. Tatăl a negat că dorea să îl atace pe inculpat.

8. Prin sentința Judecătorei Soroca, sediul Florești din 06 septembrie 2022, a fost constatat că Vitalie Cerneleanu a comis fapta prevăzută de art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, în stare de iresponsabilitate și a fost absolvit de răspundere penală, cu aplicarea în privința acestuia a măsurii de constrângere cu caracter medical, cu internarea lui într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită. Prima instanță a ajuns la concluzia că inculpatul nu poate fi tras la răspundere penală, punând la baza sentinței un raport de expertiză psihiatrico-legală din 16 octombrie 2020. Potrivit acestuia, Vitalie Cerneleanu, la momentul săvârșirii infracțiunii, suferea de maladie cronică evolutivă: „Schizofrenie paranoidă. Sindrom Paranoid”, nu avea capacitatea de a conștientiza și dirija acțiunile sale și poate fi recunoscut iresponsabil. Potrivit concluziei expertului psihiatru judiciar, inculpatului îi pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical cu regim obișnuit de supraveghere. Prima instanță nu a menționat în genere argumentul invocat de inculpat că el a acționat în legitimă apărare.

9. Maria Strungari, reprezentantul legal al lui Vitalie Cerneleanu, și Vitalie Cerneleanu au depus apel, solicitând repunerea în termen de declarare a apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care Vitalie Cerneleanu să fie achitat. Potrivit apelului, condamnatul a fost condamnat neîntemeiat, acesta fiind rezultatul conflictului iscat între el și tatăl său, iar inculpatul a acționat în legitimă apărare.

10. La 13 septembrie 2022, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți a respins apelul ca nefondat. Instanța de apel a stabilit că prima instanță în mod corect a constatat că Vitalie Cerneleanu a comis fapta incriminată în stare de iresponsabilitate, absolvindu-l de răspundere penală și aplicând acestuia măsura de constrângere cu caracter medical, cu internarea lui într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită. Nici instanța de apel nu s-a pronunțat expres asupra argumentului cu privire la legitima apărare, însă a menționat că inculpatul nu a negat faptele ce i-au fost incriminate.

11. La 13 decembrie 2022, avocatul Diana Sanduleac, acționând în interesele lui Vitalie Cerneleanu, a depus recurs, fără a specifica nici unul din temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală. Avocatul solicită casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care Vitalie Cerneleanu să fie achitat. Apărătorul afirmă că instanțele ierarhic inferioare nu au

apreciat corect acțiunile condamnatului, care nu a avut intenția de a comite o infracțiune, ci s-a apărat. Apărarea contestă și raportul de expertiză pus la baza sentinței, argumentând că condamnatul nu suferă de o maladie psihică care necesită tratamentul medical forțat.

12. La 26 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților depunerea referinței la recurs. Procurorul a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

13. Articolul 3 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„**Articolul 3.** Acțiunea legii procesuale penale în timp

(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

(2) Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.”

14. Modul de examinare a recursurilor împotriva deciziilor instanțelor de apel a fost modificat prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3) al acestei legi:

„(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

15. Cererea de recurs a fost depusă până 01 septembrie 2023 și nu indică nici un temei din cele specificate în art. 427 Cod de procedură penală.

16. Art. 427 Cod de procedură penală, la data depunerii recursului, prevedea următoarele:

„(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;”

17. Articolul 434 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„**Articolul 434.** Limitele judecării recursului

Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărîrii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427.”

18. Art. 435 Cod de procedură penală se referă la decizia instanței de recurs, inclusiv reglementează dreptul Curții Supreme de Justiție de a dispune rejudecarea cauzei. Art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) prevede următoarele:

„c) dispune rejudecarea de către instanța de apel în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs;”

19. Articolul 499 Cod de procedură penală prevede:

”(1) Dacă consideră dovedit faptul că persoana în cauză a săvârșit o faptă prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, în stare de iresponsabilitate sau că această persoană, după ce a săvârșit infracțiunea, s-a îmbolnăvit de o boală psihică cronică, care o face să nu-și dea seama de acțiunile sale sau să nu le poată dirija, instanța de judecată adoptă, conform art.23 din Codul penal, fie o sentință de absolvire a acestei persoane de pedeapsă sau, după caz, de răspundere penală, fie de liberare de pedeapsă și de aplicare față de ea a unor măsuri de constrângere cu caracter medical, indicînd care anume din ele trebuie aplicată ... .”

20. Articolul 36 Cod penal prevede:

„(1) Nu constituie infracțiune fapta, prevăzută de legea penală, săvârșită în stare de legitimă apărare.”

„(2) Este în stare de legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a respinge un atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva sa...”

21. Articolul 99 Cod penal, prevede următoarele:

„Persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală în stare de iresponsabilitate sau care au săvârșit asemenea fapte în stare de responsabilitate, de responsabilitate redusă, dar, pînă la pronunțarea sentinței sau în timpul executării pedepsei, s-au îmbolnăvit de o boală psihică, din care cauză ele sînt incapabile să-și dea seama de acțiunile lor sau să le dirijeze, instanța de judecată poate să le aplice următoarele măsuri de constrângere cu caracter medical, care se înfăptuiesc de către instituțiile curative ale organelor de ocrotire a sănătății:

a) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită;

b) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.”

22. Articolul 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, la momentul săvârșirii infracțiunii prevede următoarele:

„Acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei care au provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, se pedepsesc cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de la 1 la 6 ani.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Recursul examinat a fost declarat în mai puțin de 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică a fost depus în termen.

24. Recursul nu indică temeiul concret de recurs pe care se întemeiază. Totuși, având în vedere că recursul a fost depus tocmai în decembrie 2022, judecătorul raportor căruia i-a fost distribuită cauza în anul 2024 nu a considerat potrivit de a nu da curs recursului peste mai mult de un an de zile de la depunerea lui. Completul a decis să examineze temeinicia recursului.

25. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică „legalitatea hotărârii atacate” doar „în limitele invocate în recurs”. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs.

26. Conform art. 433 Cod de procedură penală, recursul este examinat „în limitele invocate în recurs”, iar la examinarea unui recurs penal împotriva deciziei instanței de apel, Curtea Supremă de Justiție poate recalifica argumentele aduse de recurent de la un temei prevăzut de art. 427 la altul, însă nu poate admite recursul din alte motive decât cele invocate în recurs. Recursul nu face trimitere la vreun temei de recurs prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală. Recurentul invocă legitima apărare, care este o circumstanță ce înlătură caracterul penal al faptei. Necombaterea acestui argument cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în versiunea în vigoare la data depunerii recursului (a se vedea para. 16).

27. Art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care se referă la carențele de motivare ale deciziei instanței de apel. Recurentul invocă că instanțele ierarhic inferioare nu au apreciat corect acțiunile condamnatului, care s-a apărat. Legitima apărare a fost invocată atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel. Potrivit recurentului, acest argument nu a fost combătut în mod convingător, însă, în pofida art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, care impune obligativitatea instanței de a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apel, instanța de apel nu și-a onorat această obligație. Curtea Supremă de Justiție este de acord cu recurentul că instanța de apel nu a dat un răspuns detaliat la argumentul cu privire la legitima apărare. Curtea de apel doar a menționat că inculpatul nu a negat faptele de care era acuzat.

28. Completul reiterează că, având în vedere art. 7 alin. (1) Cod de procedură penală, obligația de motivare impusă instanței de apel prin art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală urmează a fi interpretată prin prisma obligațiilor asumate de Republica Moldova prin tratatele internaționale, în special prin Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Obligația de motivare a hotărârii judecătorești ar trebui interpretat ca obligând instanța de apel să combată convingător toate argumentele din apel care, dacă ar fi admise, ar schimba soluția instanței. El nu poate fi interpretat ca obligând instanța să combată argumentele care pot avea vreun efect asupra soluției. Acesta este și standardul de motivare impus de art. 6 CEDO (a se vedea hotărârile CtEDO [Moreira Ferreira v. Portugalia \(nr. 2\)](#), 2017, § 84; [S.C. IMH Suceava S.R.L. v. România](#), 2013, § 40.) De asemenea, instanța de apel poate, printr-o declarație generală, să respingă

argumentul invocat în apel, subscriind motivării convingătoare a primei instanțe pentru respingerea argumentului respectiv (a se vedea hotărârile CtEDO [García Ruiz v. Spania](#), 1999, § 26; [Stepanyan v. Armenia](#), 2009, § 35).

29. Argumentul privind legitima apărare este unul esențial și urma a fi combătut convingător. Nici prima instanță și nici instanța de apel nu au fost foarte explicite în a combate acest argument. Carențele de motivare a hotărârilor judecătorești pot fi corectate de instanța de recurs, prin remiterea cauzei la rejudecare sau prin motivarea detaliată a instanței de recurs.

30. Conform art. 435 Cod de procedură penală, Curtea Supremă de Justiție poate dispune rejudecare cauzei doar dacă eroarea judiciară admisă de curtea de apel nu poate fi corectată în instanța de recurs (a se vedea para. 18). Prin urmare, remiterea la rejudecare este excepția, iar înlăturarea de către instanța de recurs a erorii, fără remitere la rejudecare, este regula. Pentru aceasta, instanța de recurs poate chiar da o nouă apreciere probelor cauzei, în mod obișnuit, după convocarea părților în ședință. Convocarea părților în ședință nu este totuși absolut necesară atunci când Curtea Supremă acceptă aprecierea probelor dată de instanțele inferioare.

31. Curtea Supremă de Justiție acceptă aprecierea probelor dată de curtea de apel și prima instanță. Prin urmare, această cauză poate fi soluționată de Curtea Supremă fără o ședință publică și fără a trimite cauza la rejudecare. Inculpatul nu neagă că l-a lovit de câteva ori pe tatăl său. El chiar a menționat acest lucru în apelul său depus împotriva sentinței. Chiar dacă versiunea inculpatului cu privire la legitima apărare ar fi adevărată, ea nu este suficientă pentru a schimba soluția dispusă de prima instanță.

32. Curtea Supremă de Justiție notează că, potrivit inculpatului, el s-a apărat de la un atac periculos și iminent al tatălui său, care ar fi dorit să-l lovească cu toporul. După luarea toporului de la tată său, pericolul atacului nu mai exista. Inculpatul însuși a recunoscut în prima instanță ca și în apelul depus că, după ce a luat toporul de la tată său, el l-a lovit pe tatăl său de câteva ori cu coada sapei. Având în vedere că pericolul atacului nu mai exista după luarea toporului, loviturile ulterioare reprezintă depășirea legitimei apărări.

33. Potrivit tatălui său, anume prin loviturile efectuate cu depășirea legitimei apărări i-a fost fracturată mâna (a se vedea para. 8). De regulă, fracturarea unei mâni este apreciată de către experți ca vătămare corporală medie.

34. Apărarea contestă, printr-o declarație generală, și raportul de expertiză pus la baza sentinței, argumentând că condamnatul nu suferă de o maladie psihică care necesită tratamentul medical forțat. Curtea Supremă reiterează că recurentul nu a adus argumente cu privire la caracterul vădit nerezonabil al raport de expertiză psihiatrico-legală din 16 octombrie 2020 pus la baza sentinței (a se vedea para. 8). Prin urmare, acest argument nu se încadrează în vreunul din temeiurile de recurs

prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală (versiunea la data depunerii recursului).

35. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul avocatului Diana Sanduleac în interesele condamnatului Vitalie Cerneleanu ca neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Ghenadie Eremciuc

Vladislav Gribincea